

آزمایشگاه کنترل خطی

مقدمه‌ای بر سیستم‌های خطی

بخش اول) پایداری سیستم‌های دینامیکی خطی

پایداری / ناپایداری

در یک سیستم دینامیکی خطی تغییرناپذیر با زمان، زمانی سیستم پایدار خواهد بود که قطب‌های سیستم در صفحه مختلط s در سمت چپ محور $j\omega$ قرار داشته باشند. در صورتیکه قطب‌های سیستم در سمت راست محور $j\omega$ قرار داشته باشند سیستم ناپایدار خواهد بود. قرار گرفتن قطب‌های سیستم روی محور $j\omega$ حالت ویژه پایدار مرزی (حاشیه‌ای) را ایجاد می‌کند؛ در این شرایط سیستم به ازای برخی ورودی‌های کراندار خروجی کراندار و به ازای برخی ورودی‌های کراندار پاسخ بی‌کران خواهد داشت (پایداری $BIBO$ را نقض می‌کند). نمونه چنین سیستمی یک انتگرال‌گیر ساده است که در آن قطب سیستم روی $s = 0$ قرار دارد. این سیستم به ورودی کراندار پله واحد خروجی بی‌کران شیب واحد و به ازای ورودی ضربه واحد خروجی پله واحد خواهد داشت.

در ابتدا با استفاده از دستور *edit* در *Command Window* نرم‌افزار *MATLAB* یک *mFile* خالی ایجاد کنید و سپس سیستم‌های زیر را پیاده‌سازی کنید. برای هریک از سیستم‌ها مراحل خواسته شده را انجام دهید.

$$a) G(s) = \frac{2}{s+16} \quad ; \quad b) G(s) = \frac{2}{s-16} \quad ; \quad c) G(s) = \frac{2}{s^2+16}$$

- موقعیت نسبی قطب(های) سیستم را نسبت به محور $j\omega$ بدست آورید.
- خروجی سیستم را به ازای ورودی پله واحد ترسیم کنید.
- خروجی سیستم را به ازای ورودی $2\sin(4t)$ ترسیم کنید. برای سیستم c پاسخ سیستم به ورودی $2\sin(5t)$ را نیز ترسیم کرده و تحلیل لازم را ارائه کنید.
- سیستم کدامیک از خواص پایداری (پایدار/ناپایدار/حاشیه‌ای/ناپایدار) را داراست؟

بخش دوم) مقایسه سیستم حلقه باز و حلقه بسته

در ابتدا با استفاده از دستور *simulink* در *Command Window* نرم افزار *MATLAB* کتابخانه *SIMULINK* را فراخوانی کرده سپس یک *Blank Model* ایجاد کنید و سیستم های زیر را پیاده سازی نمایید. برای هریک از سیستم ها مراحل خواسته شده را انجام دهید.

۲-۱- بررسی سرعت سیستم

سیستم حلقه باز زیر را در نظر بگیرید:

$$G(s) = \frac{100}{\tau s + 1}$$

- با در نظر گرفتن $\tau = 3 \text{ sec}$ در سیستم حلقه باز، پاسخ سیستم حلقه باز به ورودی پله واحد را بدست آورده و ترسیم کنید.
- با در نظر گرفتن $\tau = 3 \text{ sec}$ در سیستم حلقه باز، حلقه فیدبک سیستم را با فیدبک واحد منفی بسته و خروجی سیستم حلقه بسته را ترسیم کنید.
- پاسخ سیستم حلقه باز و سیستم حلقه بسته را از نظر سرعت رسیدن به حالت ماندگار بررسی کنید.

۲-۲- بررسی قوام سیستم حلقه باز و حلقه بسته در اثر تغییر پارامتر

- سیستم حلقه باز مطرح در ابتدای بخش سوم را در نظر بگیرید، چنانچه مقدار حقیقی τ برابر با ۴ ثانیه باشد پاسخ سیستم واقعی و سیستم مدل شده با $\tau = 3 \text{ sec}$ را ترسیم کرده و سرعت رسیدن این پاسخ ها به حالت ماندگار را مقایسه کنید.
- اکنون سیستم را با حلقه فیدبک واحد منفی در نظر بگیرید. پاسخ سیستم حلقه بسته به ازای هر دو حالت $\tau = 4 \text{ sec}$, $\tau = 3 \text{ sec}$ را رسم کرده و اختلاف در سرعت رسیدن به حالت ماندگار در این دو حالت را با یکدیگر مقایسه کنید.
- اثر تغییر در پارامتر τ در کدام حالت (حلقه باز یا حلقه بسته) بیشتر خودنمایی می کند؟ چرا؟